

Et kulturfattig samfunn

Ikke lite forbløffet leste jeg forleden på første side av Dagsavisen Moss Dagblad at varaordfører Anne Bramo (Frp) ikke vil skape falske kulturforventninger foran budsjettframlegget i Moss. La meg raskt ile til og berolige henne med at det ikke er noen umiddelbar fare for at hverken hun eller hennes partifeller risikerer dette. Snarere tvert imot. For problemet er at mange, kanskje de fleste, politikere ikke greier å skille mellom de ulike former og arter av kulturen, og ikke minst: De setter verdimeslig likhetstegn mellom det å være mottaker og avsender av kultur. Sagt på en annen måte: De ser ikke hvor uendelig mye større verdi for samfunnet som helhet det er at det bedrives kultur av folket, fremfor det å være tilskuer/-hører til kultur.

At Kulturskolen brukes som politisk alibi for satsing på barn og unge, er ikke på lang sikt noen fordel, hverken for barn og unge eller for Kulturskolen. Det er mangfoldet, ikke bare i tilbud, men også i antall virksomheter innenfor barne- og ungdomskulturen som skaper det levende kulturbildet, og la meg heretter snakke om det jeg har greie på: Musikk.

Hva det betyr for barn og unge å delta aktivt i musikklivet (altså; ikke bare lytte til), er dokumentert i meterhøye stabler av forskningsrapporter som selvsagt ikke truer med å velte over på politikernes bord, og innholdet i dem heller ikke inn i deres bevissthet. I det hele tatt er den jevne kunnskapen om hva musikkopplæring og musisering gjør med barn i den mest effektive læringsalderen alt for lite kjent, også hos foreldre. Hadde politikere som hele tiden snakker om forbedringsmuligheter innenfor realfagssektoren visst hva musikkopplæring av barn og unge gjør med fag som språkforståelse, skrivning og ikke minst matematikk, ville alle, særlig foreldre, ha oppildnet flere barn til å lære å spille et instrument.

Men altså: Kulturen forvitrer i vårt samfunn. Det sildrer nedover fra statsbudsjettet, videre over i kommunebudsjettene, helt inn i skoleverket og videre ut i samfunnet. Jeg snakket forleden med flere elever i videregående skole, som fortalte til hoderystende meg at det ikke lenger er lov å skrive litterære stiler! Det skal være saklig innhold, essays og utgreiinger fremfor det som er og kan bli av varig verdi. Dette er bare et lite drypp som forteller meg at skolen går i feil retning. Den gir ikke plass for det arts mangfoldet som mennesket representerer. Ikke rart at mange slutter!

Anne Engers kulturutredning peker på verdien av det aller viktigste: Den kulturelle grunnmuren. Hva er den? Jo, innenfor musikkens område er det kor og korps, varierte opplæringsinstitusjoner for alle aldersgrupper. Det er selvsagt ingen som er imot tilbud til barn og unge, men musikk har den fantastiske egenskap at den varer hele livet! I mitt arbeid både som klaverpedagog og leder i musikkrådet blir jeg daglig gjort oppmerksom på hva musikalsk aktivitet i et lokalsamfunn betyr, for alle aldre. Og jeg blir ganske forbannet når det fra uansvarlig politisk hold blir hevdet at kultur for voksne, det er noe som skal gå av seg selv økonomisk. Det skal "lønne seg". Det er uttrykk for et forkvaklet kultursyn som vi må tilbake til for lengst styrtede diktaturer og statsledere for å finne maken til!

Barn og unge må ikke bli en sovepute og et alibi for politikere som heller bør sette seg inn i hva verdien av kultur for alle aldersgrupper i lokalsamfunnet er. Og da tenker jeg ikke på penger, men også det. Jeg tenker på helsegevinst, ikke bare mentalt. Det er hjerteskjærende når hele støtten til

den kulturelle spaserstokken strykes. Latterlig blir det først når det sies at pleiere og frivillige skal overta den plassen som profesjonelle musikere har hatt i dette tiltaket. Når regjeringen også skjærer ned på voksenopplæringsmidlene, rammer dette de små kor og korps som så vidt klarer å drive i et samfunn der det uten blygsel forventes at de stiller gratis opp på offentlige arrangementer og institusjoner.

Til slutt noen ord om Moss som friby for musikere. Det innspillet til kulturplanen kom fra Moss og Omegn Musikkråd. Bakgrunnen er at det finnes fribyer i Norge for forfulgte forfattere og kunstnere. Det er blitt sagt at musikk ikke hører inn under en slik ordning. Det er kunnskapsløst. For det første ledsages musikk svært ofte av ord, såkalt sang. Sangtekster har alltid vært et skarpladd politisk våpen i mange land, også i Norge. Musikk er også et viktig og truet kulturuttrykk fra minoriteter og andre undertrykte grupper i mange land. Ja, vi behøver kanskje ikke gå så langt av gårde? Og det finnes regimer i verden som forbyr all musikk, eller deler av den, der feiltråkk fra musikeres side kan bety døden. Det var slike menneskeskjebner som utløste musikkrådets innspill. Men Anne Bramo har ikke råd. Hun vil heller satse på kultur som lønner seg og som gjør at voksenkultur kan stå på egne ben. Det kan den dessverre ikke.

Ernst Rolf